

AR

GROAZ DOUE

PE

LEVRIG AN A B CH

EVID DISKI LENN E BREZONEK HAG E LATIN

GAÑT

E. ERNAULT

ZAÑT-BRIEK

EN TI RENÉ PRUD'HOMME, MOULER

1899

AR GROAZ DOUE

PE

LEVRIG AN A B CH

evit diski lenn

E BREZONEK HAG E LATIN

KENTA LODEN

AR SILLABENNOU DIGOR

(a echu gant vogalennou)

Penôz e vent digeijet, pe rannet en o lizerennou, ha neuze plenet, pe lavaret plén ha reiz.

I

a a

o o

p p

b b

pa po

ba bo

po pa

bo ba

pa-pa pa-bo po-ba a-ba

*pa, papa, o papa, pabo,
poba, aba*

2

e e td td i i y y

pe be ta da pi bi ya yo
te de to do ti di ye yi

a-da ti-e ba-bi da di-e da di-te
da di ta-do bo-to da da-do di-ba-be
ta-ta pi-bi ya da te ya di di-ba-bi

*ada tata, ada ti tata, ada da di
tata, te ya ada, te a ya da yota,
te ye da di da dado,
to da di*

3

é é' fv fu u u

pé bé fa fo fe fi fé fu pu bu
té dé va vo ve vi vé vu tu du

é-va da fé pa-bu pa da-vi da vu-e
é-ve do-tu da du te ve-vo da vo-to
é-vi bu-bu tu-do te da-vo da va-do
é-vo du-di be-va da di du te i-ve
a-vu di-du be-ve tu pe du te é-vo
ba-bu a-fo be-vi da va-bu tu da di

*te dibabe da voto, te a vevó eia, te a
davo ive, beva da éva pe éva da veva*

4

ê ê' m m n n

ma mo me mi mu mé mê
na no ne ni nu né nê

a-ma	ma-do	bi-ni-o	ma bu-e
ma fé	du-ma	i-vi-no	bu-tu-ne
e-no	me vo	u-na-ni	bu-tu-ni
e-ma	ni vo	to-ni-o	ni ve-vo

*ama ema da di-te, me dibabe
babu, me a vano ama*

s s	z z	ï i	ü ü
sa so se	za zo ze	aï aü	
si su sé sê	zi zu zé zê	eï eü	
e-sa	i-za-ï	so-ni-o	
a-ze	e-za-ü	ma zi-me	
se-tu	si-do-ni	ma za-do	
du-ze	so-ve-ta	ni za-vo	

*setu ema o vutuni aze, o zie a vo
ma zie, ma zi a zo neve, aze
ema da di-te, me ya da di ma
zado, me ya duze*

l l	r r
la lo le	ra ro re
li lu lé lê	ri ru ré rê

ba-le	lo-re	mi-li-no	da-re-ï
ba-li	ma re	o maro	e-ü-ru-sa
li-li	da re	zi-li-o	li-e-sa
ba-ra	e re	a-va-lo	li-e-na
da-le	o re	di-zo-lo	li-e-ne
be-li	da-re	di-za-le	li-e-ni
bi-li	da-ro	i-zi-li	li-e-no
bé-ra	ma-re	lu-du du	ri-bi-no

*bara bara bê, a ré da ré, ma
avalo ru a zo dare, me zo pare,
me a ya da vale, te ra ive, du
pe ru, to pa ri ti*

k k

g g

ka ko ke
ki ku ké kè

ga go ge
gi gu gé gè

ka-fe
ke-re
ko-sa
ku-re
go-lo
da gi
e gi
re-gi
ro-ge
ma-ge

bu-ga-le
ma zo-ko
di-e-gi
lo-go-ta
ma-di-go
ta-di-go
be-le-gi
ka-na ge
me gé-ve
te ga-no

*setu da gi du o keveleka, e vugale
a gane ge, ni éve kafe du, te a
gavo o si, setu madigo ma bugaligo*

eu eu

ou ou

w w

peu teu feu pou tou fou wa wo
beu deu veu bou dou vou we wi
seu leu keu sou lou kou weu
zeu reu geu zou rou gou

beu-re a-va-lou da wé
meu-dou a-va-lo da wa-na
bou-lou i-vi-nou di-wa-da
bou-lo i-vi-no da we-le
ta-dou mi-li-nou reu-di
ta-do bou-za-ra reu-gi
ma-dou pou-pi-go lu-ne-dou
ma-do dou-a-rou lou-zou
mou-za dou-a-ro lou-zo
rou-e ma dou-e rou-dou
bou-bou bo-ke-dou rou-do
kou-kou bo-ko-do rou-za

*kenavezo va bugaligou, kenavo
 ma bugaligo, doue va zadou a
 zo va doue-me, doue ma zado zo
 ma doue-me ; koukou, te a gane ge :
 kou-kou ! me welo ze*

9

c'h *ch*

h *h*

c'ha	c'ho	c'he	ha	ho	he		
c'hi	c'hu	c'hé	c'hê	hi	hu	hé	hê
c'heu	c'hou		heu	hou			

ch *ch*

j *j*

cha	cho	che	ja	jo	je		
chi	chu	ché	chê	ji	ju	jé	jê
cheu	chou		jeu	jou			

ma c'hi	va c'he-re	ju-fe-re
o c'hi	bi-ha-na	ho to-kou
ta-cha	te ha me	di-da-cha
chou-ra	hi-ri-o	chou-ri-ka
ma c'hafe	he-ri-e	di-c'hi-za
o c'hu-re	jo-lo-ri	heu-gi

*ma c'hi, da gi, e gi, he c'hi, ho ki,
 o c'hi, dé ha dé, a dé da dé, é di,
 he zi, ho ti, o zi, e vugale, he bugale,
 ho pugale, o bugale.*

10

gn *gn*

lh *lh*

gna	gno	gne	(i)lha	lho	lhê		
gni	gnu	gné	gnê	(i)lhi	lhu	lhé	lhê
gneu	gnou		(i)lheu	lhou			

ki-gna	pi-lhou
ki-gne	pi-lho
ki-gni	di-lha-do
ki-gno	bou-ta-ilha-do
me bi-gne	sa-na-ilho

*me gutuilho bokejou, te éve re
voutailhadou*

EIL LODEN

—
II

An A B CH pe reiz al lizerennou

Lizerennou bihan moulet

abchdefghijklmnoprstuvwyz

c'h gn

â ê î ô û

ï ü

añ eñ éñ euñ iñ oñ ouñ uñ

Lizerennou braz moulet

ABCHDEFGHIJKLMNOPR

STUVWYZ

C'H

Lizerennou skrid, braz ha bihan

A a, â	M m
B b	N n, ñ
C ch, C'h c'h	O o, ô
D d	P p
E e, ê, é	R r
F f	S s
G g	T t
H h	U u, û, ü
I i, î	V v
J j	W w
K k	Y y
L l	Z z

Vogalennou

a, e, î, o, u, eu, ou

Vogalen lem

é

Vogalennou hir

â, ê, î, ô, ù, è, ou

Vogalennou daouboentet, a ve distag diouz un all arôk

ï, ü

Vogalennou fri

añ, eñ, éñ, euñ, iñ, oñ, ouñ, uñ

Koñsonennou

b, ch, c'h, d, f, g, h, j, k, l, m, n, r,
s, t, v, w, y, z, gn, (i)lh

Merhou etre ar gêriou

' virgulen-krec'h, pa ve lamet kuit
ul lizeren pe diou.

- tired — tired braz . poent
: daou boent , virgulen ; poent ha
virgulen ? poent goulen ! poent
skrija () krochedou « » kro-
chedigou.

*Te lavare d'i-me : pe ru, pe
du? — « Ru! » emezi.
Ada (pe kenavo); me ya da vale.*

12

Sillabennou serret
gant ar vogalen arôg ar goñsonen.

- a { ap ab at ad af av as az al
ar ak ag ac'h ach aj agn ailh
- o { op ob ot od of ov os oz ol
or ok og oc'h och oj ogn oilh
- e { ep eb et ed ef ev es ez el
er ek eg ec'h ech ej egn eilh
- i { ip ib it id if iv is iz il
ir ik ig ic'h ich ij ign ilh
- u { up ub ut ud uf uv us uz ul
ur uk ug uc'h uch uj ugn uilh
- eu { eup eub eut eud euf euv eus
euz eul eur euk eug euc'h
euch euj eugn euilh

- ou { oup oub out oud ouf ouv ous
ouz oul our ouk oug ouc'h
ouch ouj ougn ouilh

- ar-dou ôt-ro ar c'hi al lé
- eun dé mou-ar ar-mou an éd
- an ti a-uz ét tu-ze dou-ar
- ir-vi an or al leu-e al-fo
- di-ous-tu eul le-or Sa-mu-el Da-ni-el
- hi a ro-az Sa-ül Ra-fa-el an i-el

An Otro Doue a zo a-uz d'i-me

13

Sillabennou serret
gant eur vogalen etre diou goñsonen.

- a { pak par pal paz pad
pap bag rak sac'h tach
- o { roc'h soc'h rok chok tor
dor mor yod kof hol
- e { mel bek ter ber ket
red sec'h yez mez pez

i	{ vil mil pik dir mik
	{ liv mir kik pis kil
u	{ mul lus tud far sug
	{ mud put pur ruilh puilh
eu	{ peul meur reud meus peuc'h
	{ keuz neud seul leun leur
ou	{ dour lous touz boud roud
	{ tour touilh souc'h bouc'h moug

kor-nik	vir-gu-len	kus-tu-mou
Da-vid	bou-zar	kus-tum
A-bel	hu-a-nad	bo-sen
ker-ni-el	es-per-net	kous-ket
dis-tag	er-bed	tom-der
fus-tou	rus-ta	yen-der
Je-zus	rus-toc'h	li-zer
i-liz	mar-c'ha-dou	re-da-den
mi-lin	mar-c'ha-dour	a-bos-tol
i-vin	mar-c'had	ir-vin
er ger	der-ven	kin-dir-vi

en ker	di-lun	Mar-c'ha-ri-dik
mes-ka	di-mer-c'her	Mar-c'ha-rid
mes-ket	mer-c'hed	pes-ked
ev-ned	ka-lo-nek	fi-lho-res
mar-cho-si	ka-lon	fi-lhor
mar-c'hek	ka-loun	ke-me-ner

Neb a erbed e zec'hed a erbed e yec'hed.

An neb a vir e zec'hed a vir e yec'hed.

An dén a zo roue an hol anevaled
a vev war an tam douar-ma, hogen
an Otro Doue a zo a-uz d'an dén.

Piv a zeuy ganid ?

Doue al lipouz eo e gof.

Labouret en ho pugaleach, hak
ec'h ehanfet pa véet deut koz.

N'en deuz na kar, na par, na yar,
na ti nag ôz.

Kol an amzer ne ked eur c'hol
dister.

Tec'hed deuz ar pec'hed.
 Tec'h tu-ze ! Arabad leuskel gedon
 da redek.
 Mam ma mam a zo ma mam-goz.
 Ar c'hevelek a zo hir e vek.
 E lec'h ma vez moc'h e vez soroc'h.

14

Lizerennou doubl.

mam-mou tam-mo pen-nou a-dar-re
 kol-let pel-lât ten-net mal-loz

*Eur verkig zo aze, da denna hoc'h alan,
 a vez hanvet eur virgulen.*

Allas, pelec'h ema an amzer am euz kollet ?

15

pla plo ple pli plu plé plê pleu plou
 bla tle dle flo vli klu glé c'hleu c'hlu

blaz glaz glav ble-jal ple-ga
 plu-en gliz klas-ket vlej pleg
 dis-ple-ga dis-pleg dis-kle-ria
 kloc'h plaïs Plou-ek Pleu-vi-han

*Setu eur meuz blazet mad.
 Ar yar a glaske eur c'hud.*

16

pra pro pre pri pru
 pré prê preu prou
 bra tro dre fri vru
 kré grê c'hreu zrou

bra-bra-o bre-zel bro-ad brud
 ho tro tru-ez tru-e eun dra vraz
 bri-zi-li bre-ma breur o zro

Ar brezoneg a zo yez koz ar Vre-
 toned, a ve komzed ato, a drugare
 Doue.

En hon bro ez euz brug.
En Bro-Zôz e ve alies brumen pe
c'hlav.

Me gar ma breuder.

Goude ober drouk e sav broudou
lem a flem kaloun an dén, rak ne
ket d'ober ze eo bet krouet.

Gra pa ri tra.

17

añ añ oñ oñ ouñ ouñ uñ uñ
pañ bañ plañ blañ prañ brañ
pañs bañk blañk brañk
rañ-plañ a-mañ in-tañ-vez loñ-kañ
louñ-ka puñ-so ki-gnañ in-tañv
loñk louñk puñs tron-pilh

*An neb a viraz a gavas,
Antronoz beure pa savaz.
Ar galleg a zo yez Bro-C'hall pe Frañs.*

Pluñ an evned a zo briz.
Bravañ e obero an Otro Doue !
Gañt arc'hañt n'eller ket prenañ
hano mad, nag eur c'houket sioul
ha dibreder.

18

eñ eñ én éñ iñ iñ euñ euñ
reñ-kañ reñ-ka dañ-vad dén-ved
héñ-chou hiñ-cho héñ-ve-le-di-gez

Piv zo hañval ouz an Otro Doue,
en deuz gret an néñv hag an douar ?
Héñ e ar furañ hag ar c'hréñvañ hol.
Bleuñ pér a zo brav.
Nebeud a nebeud,
Hiñkin a ra neud.

19

Sillabennou gañt meur a vogalen.

ae	ai	ao	aou	aoñ
ea	ei	eo	eou	
ia	ie	io	iou	iaou
oa	oe	oañ		
oua	oue	oui		
ui				

laer taer zod-nai
 nao, nav glao, glav
 Aot-rou, Ot-raou, Ot-ro
 glaou daou kraou yaou naoñ-tek
 seac'h (*Leon*), zéc'h (*Treger*)
 kear (*L.*), ker (*T.*)
 c'houeac'h (*L.*), c'hoec'h (*T.*)
 bleiz (*L.*), blei (*T.*)
 eo (*L.*), e (*T.*), yeot deou

añ-ke-nia kris-te-nien
 me-rien (*L.*), me-lion (*T.*)
 riou diaoul
 c'hoa-ri c'hoar c'hoen
 goañ oan oad poan loa loar
 tri-ouac'h c'houi
 gwin (gouin *T.*, guin *L.*)
 mui mui-a
 soa-on ar waz-dour
 leun a win (ouin *T.*, vin *L.*)
 Gwer-c'hez (Gouerc'hez *T.*, Guer-
 c'hez *L.*)
 ar Werc'hez (Ouerc'hez *T.*, Ver-
 c'hez *L.*)

*An dud yaouañk a zoñj gañte
 E kouez an aour dioc'h beg ar gwé.
 O Breiz-Izel, o kaerañ bro,
 Koad en he c'hreiz, mor en he zro!*

20

Sillabennou gañt meur a goñsonen dioustu.

ska	abl	als	arv
spa	abr	amp	arz
sto	ofl	ord	ask
skle	eft	ereh	ast
skri	ikl	irc'h	rent
splu	ukr	urk	stourm
stleu	eule'h	eurm	skriv
strou	oulf	ourn	strakl
ska-bel	skol	marc'h	erv
falc'h	stum	spe-red	derv
mou-alc'h	dale'h	spoñt	sper-nen
lou-arn	tost	a-walc'h	ste-red
spern	lern	rost	ar zist
ster	darn	erc'h	fust
sku-ba	skuiz	stu-di	arc'h
pe-domp	rust	skub	merc'h
ar C'hrist	urz	skoemp	skrid
stoup	sklas	skle-ri-jen	skri-jus

Fals uz est, est uz fals.
 Nebeud ha nebeud a ra kals.
 An amzer a ve kollet,
 Evit he c'hask n'he c'haver ket.
 An arc'hañt n'o de ked a lost.

An hini a espern zec'hed
 A espern yec'hed.

Ar c'hask a zo frañk,
 Ar c'havet n'eo ket stañk.

TREDE LODEN

21

Ar chifrou

arab	romen	
1	I	unan
2	II	daou, diou
3	III	tri, teir
4	IV	pevar, peder
5	V	pemp
6	VI	c'houec'h
7	VII	seiz
8	VIII	eiz
9	IX	nao
10	X	dek
11	XI	unnek
12	XII	daouzek

— 29 —

19	XIX	naoñtek
20	XX	ugent
21	XXI	unan warn ugent
30	XXX	tregoñt
40	XL	daou-ugent
50	L	hañter-kañt
90	XC	dek ha pevar-ugent
100	C	kañt
500	D	pemp kañt
1000	M	mil, dek kañt

22

Penôz e vez lennet al latin hervez ar c'hiz gallek.

Al lizerennou *a, b, d, e, f, h, i, j, k, l, m, o, p, r, v, z*, a lenner evel e brezonek : *pater noster*.

Ch a vez lavaret evel *k*; *th* evel *t*; *ph* evel *f*; *y* evel *i*; *Æ, æ* hag *OE*,

æ evel *é*; *au* evel *ó* : *zephyrus*, *Phæbus*, *aut*, lennet *zefirus*, *fébus*, *ót*.

Dirag *a*, *o*, *u*, *l*, *n*, *r*, al lizerennou *c*, *g* a zon *k*, *g*; dirag *e*, *i*, *y*, *æ*, *œ*, avad, e sonoñt *s*, *j* : *dico*, *dicis*, lennet *diko*, *disis*; *lego*, *legis*, lennet *lego*, *lejis*; *cæca*, *cæci*, lennet *séka*, *sési*; *cycnus*, *dignus*, lennet evel pa vije e brezonek *siknus*, hag (en daou c'hér) *dig nus*.

S a zo *s*, nemet etre diou vogalen e vez troed en *z* : *rosa*, lennet *roza*.

Al lizeren *X*, *x* (*X*, *x*) a dal kement ha *ks*, nemet e vez dousaet en *gz* pa vez e pen kenta eur gér *ex*-dirag eur vogalen : *crux*, *dilexi*, *exi*; *auxilio*, *exilio*, lennet *kruks*, *dileksi*, *egzi*; *auksilio*, *egzilio*.

T a zo bepred lavaret *t*, pa na vez ket dirag *i* heuliet gañt eur vogalen. Hag ar sillaben *ti* dirag eur vogalen a chom *ti*, mar teu goude *s* pe *x* : *hostiæ*, *cælestia*, *mixtio*, lennet *hostié*, *sélestia*, *mikstio*. Mez *ti* dirag eur vogalen a vez troed en *si*, warlerc'h al lizerennou all, da lavaret e, an hol vogalennou, hag eur goñsonen ne ve ket *s* pe *x* : *tertia*, *gratiam*, *pretiosi*, lennet *tersia*, *grasiam*, *presiozi*.

An *n* a vez lavaret evel *n̄* dirag eur goñsonen, nemet dirak *n* : *archangeli*, *anni*, lennet *arkanjeli*, *anni*. Goude *i*, an *n*-ze a ro an hevelep vogalen fri evel goude *e* : *infans*, *intende*, *distinctus*, lennet *eñfañs*, *eñteñde*, *disteñktus*.

Ar seurt vogalen fri a zo dibaot en brezonek ; ar memez hini eo a vez klevet er gir *disteñget*, tennet deus ar gallek *distingué*.

Al lizeren *m* a zon evel *n̄* dirak *b* ha *p* : *exemplo, lampadem, imploro, comptus*, lennet *egzeñplo, lañpadem, eñploro, koñptus*.

Um a vez lavaret *oñ* dirak *b, p*, hag *om* dirak *m, n*, hag e pen diveza ar gériou : *sumptum, plumbum, summo, alumnus*, lennet *soñptum, ploñbom, sommo, alomnus*. El lec'h-iou all, e son evel *um* : *humiles*.

U a vez, a hend-all, lavaret *u*, nemet dirak *n* heuliet gañt eur goñsonen. Neuze *un* a zon *oñ*, ma n'eo ket *n* ar goñsonen a zo warlere'h : *infunde, audiunt*, lennet *eñfoñde*,

ódioñt. *Unc* a vez ive lavaret *oñk*, peurliesañ : *defunctus, punctum*, lennet *defoñktus, poñktom*. Hogen pa echu ar gir gañt *unc*, hag ive pa deu ur *c* aròk, evel e *nunc, tunc, hunc, cuncti, cunctari*, e kemer ar sillaben ar memez son he dije en gallek. Ar zon-ze ne ve klevet nemeur en brezonek, rak n'eo ket an hini a zo er gir *bleuñ*. Tregeriz o deuz koulskoude ar zon-ze, a zo ar gallek e hañter-vud, lavaret dre ar fri : *le lundì*, evel pa vije en brezonek *lë lëñdi* ; ar brezonek *da skudel a zo leun* a vez lavared aliez en Treger *dë skùl zou lëñn*. Al latin *nunc, cunctam* a zo da lenn evelse *nëñk, këñktam*.

Al lizeren *Q, q* (*Q, q*) a dal kement evel *k*. An *u* a vez dalc'hmad war-
3

lerc'h a lavarer *u* dirak *e, æ, i*, hag *ou, w* dirak *a*; ar vogalen-ze n'he deuz son ebed dirag *o*: *qua, que, quæ, qui, quod, quicumque*, lennet *kwa, kue, kué, kui, kod*. Dirak *u* lavared *o, qu* a zon evel *kw*: *equum*, lennet *ekwom*. Dirak *u* lavared *u, qu* a zon *ku*, na ra nemet ur sillaben gañt an eil *u*: *equus, reliquus*, lennet *ekuus, relikuus*, pe gentoc'h *ekùus, relikùus*, evel *kùì, kùè, kùé*, ha nan evel en *ambiguus*, lennet *añbigu-us* en peder sillaben. Ar zin-ze, *ù* a vez implijet en brezonek Gwened: rak Gwenedourien na leveroñt na *liou* (*li-ou*), na *liw*, na *liv*, evel ar Vretoned all, hogen *liù*, en ur sillaben, a vez gret deuz an hevelep soniou hag ar gallek *lui* (lennet *lùi*, ne ket *lu-i*).

Gu a vez lavaret bepred *gù* dirak *e, æ*; *gou, gw* dirak *a, o*: *lingua, linguæ, linguosus*, lennet *leñgwa, leñgùé, leñgwózus*. Dirak *i, e* son awechou evel *u*, awechou evel *ù*: *ambigui, langui, languimus*, lennet *añbigu-i, lañgu-i, lañgu-imus; languidus*, lennet *lañgùidus*.

Ar vogalennou hir a vez peurliesha skrivet evel ar re ver; pa ve c'hoañt da zispartia aneze, e laker an tiredouman: *rösä*, lennet *roza* (ber); *numerosäs*, lennet *numerózás* (hir).

An tired lem, pa vez implijet en latin, a ziskouez ar sillaben he deuz an *ton*, da lavaret eo, a vez distaget gañt muioc'h a nerz evid ar re all. En *giriou* o deuz diou zillaben, an *ton* a vez atao war an hini genta. En *giriou* o deuz ouспен diou zillaben,

an ton a zo awechou war an diveza
'med unan, awechou war an diveza
'med diou : *miserére, légere, Dómine.*

23

AR « BATER »

hervez teir doare skriva : latin, brezonek ha gallek.

I

Latin.

Pater noster
qui es in cælis,
sanctificetur nomen
tuum ;
adveniat regnum tuum,
fiat voluntas tua
sicut in cælo et in terra.
Panem nostrum quoti-
dianum
da nobis hodie,
et dimitte nobis
debita nostra
sicut et nos dimittimus
debitoribus nostris ;

II

Brezonek.

Pater noster
kui es in *sélis*,
sañktifisétur nomen
tuom ;
adveniat *reg-nom tuom*,
fiat *voloñtas* tua
sikut in *sélo* et in terra.
Panem *nostrom koti-*
dianom
da nobis hodie,
et dimitte nobis
debita nostra
sikut et nos dimittimus
debitoribus nostris ;

et ne nos inducas
in tentationem,
sed libera nos a malo.
Amen.

et ne nos *eñdukas*
in *teñtasionem*,
sed libera nos a malo.
Amen.

III

Gallek.

*Patère nostère cui esse ine célisse, sanctificétur
nomène tuome; advéniate règuenome tuome, fiata
volontasse tua sicut ine célo ette ine terra.
Panème nostrome quotidianome da nobisse ho-
dié, ette dimitté nobisse débita nostra sicut ette
nauce dimittimusse débitoribusse nostrisse; ette
né nauce inducasse ine tintationème, saide libéra
nauce a malo. Amène.*

Ez eo gouzout eta penôz an doare
skriva heuliet gañt ar brezonek a zo
résoc'h ha frésoc'h evit hini ar gallek,
hag e tenn muioc'h war du ar skritur
latin. An ton a zo ive, en brezonek,
hañvaloc'h kals ouz al latin evid ouz
ar gallek : *libera* na dlefe ket beza

lavaret evel ar gallek *il se libéra*, ar zillaben grēnv eo en latin an hini genta (*li*), hag en gallek an hini diveza (*ra*).

AR « BATER »

en brezonek

Leon.

Treger.

Hon Tad pehini a zo en éñv,	Hon Tad pini a zo en éñ,
hoc'h hano bezet sañtifi- fiet ;	hoc'h hano beet sañtifi- fiet ;
ho rouantelez deuet d'eomp,	ho rouantelez deut d'imp,
ho poloñtez bezet great var an douar evel en éñv.	ho polañte beet grét war an douar evel en éñ.
Roit d'eomp hirio hor bara pemdeziek,	Reit d'imp hirie hon bara pamdiek,
ha pardonit d'eomp hon ofañsou	ha pardonet d'imp hon ofañso
evel ma pardonomp d'ar re o deuz hon ofañ- set ;	evel ma pardonomp d'ar re 'n euz hon ofañ- set ;

ha na bermetit ket e koueztemp en teñta- sion,	ha na bermetet ket e koesemp en teñta- sion,
hogen hon delivrit euz an drouk.	mez hon delivret deuz an drouk.
Evel-se bezet great.	Evel-se beet grét.

AR BARADOZ

(yez Treger).

Jezuz ! pegen braz e
Plijadur an ine
Pa ve dirag Doue
Hag en e garañte !

Berr 'gavañ an amzer
Hag ar poanio dister
O soñjal dé ha noz
En gloar ar baradoz.

Pa zellañ en éñvo
Elec'h mañ ma gwir vro,
Nijal di a garfenn
Evel eur goulmik wenn.

Ia, kenkent ha ma vo
Torret ma chadenno,
Me 'n em zavo en er
Evel eun alc'houeder.

Tremen a rin al loar
Evit monet d'ar c'hloar ;

Dreist an heol, ar stered
Prim prim e vin douget.
Ha pell diouz an douar,
Traonien leun a c'hla-
[c'har,
Neuze me rei eur zell
Ouz ma bro Breiz-Izel.
Neuze me lavaro :
— Kenavo d'id, ma bro ;
Kenavo, bed doaniuz
Gañt da vec'hio poaniuz ;
Pelloc'h na zoujin ket
Ardou an drouk-spered ;
Kenavo, trubuilho,
Kenavo, pec'hejo ! —
A bep tu pa zellin,
Kement tra a welin
A rei d'am daoulagad
Ha d'am c'halon mil vad :

Persier ar baradoz
Digor ouz ma gortoz,
Ar zent, ar zentezed
Tost d'am digomeret.
Me vo digomeret
En palez an Dreindet
Ekreiz an inorio
Hag ar meulodio ;
Hag eno, evit mad,
'Welin Doue an Tad
Gañd e Vab binniget
Hag ar Spered meulet.
Me a welo Jezuz,
En ur c'hiz dudiuz
O lakat war ma fenn
Ar gaerañ kurunen.
Evit poanio dister,
Evid añkenio berr,
Ni a vo péet mad
Gañt Doue hon gwirdad.
Pegen kaer vo gwelet
Ar Werc'hez vinniget
Gañt daouzek stereden
A ra hi c'hurunen !

Gwelet a réfomp c'hoaz
Leun a c'hloar, leun a
[c'hraz,
Hon zado, hon mammo,
Hon breudeur, tud hon
[bro.
Gwerc'hezed a bopnoad,
Zentezed a bop stad
Groage, intañvezed
Gañt Doue kurunet.
An holl eledigo
War o eskeligo
Ken koantik, ken ru-
[benn
A nijo dreist hon fenn ;
War o eskel bihan,
Evel eun hed gwenan
En eur parkad bleunio,
Gañt c'houez vad ha zo-
[nio.
Euruzded hep he far !
O soñjal me ho kar ;
C'houi a ro d'in dizoan
En poanio ar bed-man !

(Dioc'h ar *Barzaz-Breiz*).